

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การขอสัมปทานของเอกชนที่ผลิตน้ำประปาขายให้แก่การประปาส่วนภูมิภาค

การประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) ได้มีหนังสือ ที่ มท ๕๕๖๒๒-๑/๑๐๐๒๔ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปลงความได้ดังนี้

๑. กปภ. ได้หารือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการขอสัมปทานของเอกชนที่ผลิตน้ำประปาขายให้แก่ กปภ. และกรมทรัพยากรน้ำแจ้งว่า กรณีที่เอกชนผลิตน้ำประปาขายให้แก่ กปภ. เป็นการดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๑๕ และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ รวมทั้งเป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสร็จที่ ๗๐๓/๒๕๕๐ และเรื่องเสร็จที่ ๔๓๘/๒๕๕๐

๒. กปภ. พิจารณาแล้ว ไม่เห็นด้วยกับความเห็นของกรมทรัพยากรน้ำ โดยมีความเห็นดังนี้

(๑) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘ มีเจตนารมณ์จะควบคุมการประกอบกิจการของเอกชนที่เป็นสาธารณูปโภคที่บริษัทเอกชนเป็นผู้ผลิตและให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง ซึ่งโดยทั่วไปเอกชนไม่มีอำนาจทำได้โดยเสรี และเป็นกิจการที่กระทบต่อความปลอดภัยและผาสุกของประชาชน จึงต้องได้รับการอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐบาล และป้องกันเอกชนจัดทำกิจการประปาแข่งขันหรือซ้ำซ้อนในเขตพื้นที่ของรัฐวิสาหกิจที่ได้รับมอบอำนาจจากกฎหมายให้กระทำอยู่แล้ว แต่การซื้อน้ำประปาจากบริษัทเอกชนของ กปภ. เกิดขึ้นจากความจำเป็นต้องให้เอกชนเข้ามาร่วมสนับสนุนการผลิตน้ำประปาเพื่อให้ กปภ. มีน้ำประปาเพียงพอที่จะนำไปจำหน่ายให้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดย กปภ. ซื้อน้ำประปาจากเอกชนในฐานะที่เป็นพัสดุด้วยวิธีการจัดซื้อตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. ๒๕๖๐ น้ำประปาจึงเป็นกรณีสิทธิของ กปภ. ทั้งนี้ ณ จุดซื้อขายน้ำประปาตามที่ตกลงกันในสัญญาซื้อขายน้ำประปา (จุดส่งมอบและตรวจรับพัสดุ) ส่วนหน้าที่ในการจำหน่ายน้ำประปาเป็นหน้าที่ของ กปภ. แต่เพียงผู้เดียว และ กปภ. มีดุลพินิจอย่างเต็มที่ในการตัดสินใจว่า จะนำน้ำประปาที่ซื้อจากเอกชนไปจำหน่ายให้แก่ประชาชนหรือไม่ เพียงใด โดยไม่มีข้อผูกมัดว่าต้องนำน้ำประปาทั้งหมดที่ซื้อจากเอกชนไปจำหน่ายให้แก่ประชาชนในทันที รวมถึง กปภ. มีอำนาจนำน้ำประปาที่ผลิตจากพื้นที่อื่นเข้ามาจำหน่ายร่วมกับน้ำประปาที่ซื้อจากบริษัทเอกชน โดยมีได้ถูกจำกัดว่าต้องใช้เฉพาะน้ำประปาที่ผลิตจากบริษัทเอกชนให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่บางพื้นที่โดยเฉพาะเจาะจงเท่านั้น บริษัทเอกชนไม่มีนิติสัมพันธ์ใด ๆ กับผู้ใช้น้ำ ไม่มีสิทธิให้บริการจำหน่ายน้ำประปาแก่ประชาชนและไม่มีสิทธิได้รับ

ค่าบริการและค่าน้ำประปาจากประชาชนโดยตรง บริษัทเอกชนมีหน้าที่จำกัดเพียงผลิตน้ำประปาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่ กปภ. กำหนด และส่งขายน้ำประปานั้นให้แก่ กปภ. โดยได้รับค่าน้ำประปาจาก กปภ. เป็นการตอบแทน สัญญาซื้อขายน้ำประปาจึงไม่เป็นการให้สิทธิที่มีอยู่ตามกฎหมายแก่บริษัทเอกชนเพื่อจำหน่ายน้ำประปาให้แก่ประชาชนแทน กปภ. และไม่มี การนำทรัพย์สินของ กปภ. ไปจัดหาประโยชน์

(๒) บริษัทเอกชนจะเป็นผู้ก่อสร้างระบบผลิต และผลิตน้ำประปาขายให้แก่ กปภ. โดยรับผิดชอบในผลกำไรหรือขาดทุนโดยลำพัง แต่ กปภ. จะตรวจสอบควบคุมตั้งแต่ขั้นตอนกระบวนการก่อสร้าง คุณภาพน้ำดิบ คุณภาพน้ำประปา ตลอดระยะเวลาของการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายน้ำประปา เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการผลิตจะไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพน้ำประปาที่ผลิตได้ และ กปภ. จะตรวจสอบคุณภาพน้ำประปาก่อนรับซื้อ และก่อนนำออกจำหน่ายให้แก่ประชาชน เพื่อให้มั่นใจว่าน้ำประปาสะอาด ปลอดภัย และมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำประปาของ กปภ. ซึ่งเป็นมาตรฐานที่ใช้บังคับกับ กปภ. ทุกสาขาทั่วประเทศ ทั้งนี้ หากบริษัทเอกชนไม่สามารถผลิตน้ำประปาให้ได้ปริมาณหรือมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานของ กปภ. แล้ว กปภ. จะเข้าแทรกแซงในการผลิตเพื่อนำน้ำประปาไปจำหน่ายให้แก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่ของ กปภ. การผลิตน้ำประปาของบริษัทเอกชนเพื่อขายให้ กปภ. จึงมิใช่กิจการอันอาจกระทบต่อความปลอดภัยหรือผาสุกแห่งสาธารณชนตามความหมายของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๙

(๓) สัญญาซื้อขายน้ำประปาและการผลิตน้ำประปาของบริษัทเอกชนเพื่อขายให้แก่ กปภ. มีลักษณะและจุดมุ่งหมายที่แตกต่างจากข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสร็จที่ ๗๐๓/๒๕๔๐ และเรื่องเสร็จที่ ๔๓๘/๒๕๔๐ เนื่องจากการผลิตน้ำประปาของเอกชนถือเป็นส่วนหนึ่งในกิจการประปาของ กปภ. ซึ่งจัดซื้อน้ำประปาจากเอกชนเพื่อเป็นเครื่องมือในการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ของ กปภ. ตามพระราชบัญญัติการประปาสถาบัน พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการประปา บริษัทเอกชนจึงมีฐานะเป็นเพียงผู้สนับสนุนการจัดทำบริการสาธารณะของ กปภ. ไม่ใช่ผู้ประกอบการประปา และ กปภ. ไม่ใช่ผู้รับบริการตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนฯ บริษัทเอกชนที่ผลิตน้ำประปาขายให้ กปภ. จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรีตามข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๖ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๙

(๔) นอกจากนี้ การพิจารณาให้สัมปทานของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกรมทรัพยากรน้ำ แก่บริษัทเอกชนที่ผ่านการคัดเลือกของ กปภ. ทั้งด้านราคาและด้านคุณสมบัติทางเทคนิคตามมาตรฐานที่ กปภ. กำหนด โดยใช้หลักเกณฑ์และมาตรฐานการพิจารณาที่แตกต่างกับ กปภ. ทำให้บริษัทเอกชนมีภาระเพิ่มขึ้นในการดำเนินการทั้งที่การตรวจสอบของ กปภ. มีมาตรฐานเพียงพอที่จะเป็นหลักประกันว่าน้ำประปาที่ผลิตโดยเอกชนมีคุณภาพและปลอดภัยสำหรับการอุปโภคบริโภคแล้ว การพิจารณาให้สัมปทานแก่บริษัทเอกชนที่ผลิตน้ำประปาเพื่อขายให้แก่ กปภ. จึงเป็นการดำเนินการที่มีความซ้ำซ้อนและสร้างความสับสนจากมาตรฐานการพิจารณาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณี que บริษัทเอกชนเข้าทำสัญญาและมีความพร้อมในการผลิตน้ำประปาแล้ว แต่ยังไม่ได้รับสัมปทานเนื่องจาก กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใช้ระยะเวลาการพิจารณานาน หรือไม่ได้รับสัมปทานเนื่องจากไม่ผ่านมาตรฐาน ส่งผลให้บริษัทเอกชนไม่สามารถขายน้ำประปาให้แก่ กปภ. ได้ การให้สัมปทาน

จึงเป็นอุปสรรคอย่างมีนัยสำคัญ ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจของบริษัทเอกชนที่ลงทุนตามสัญญาไปแล้ว และอาจนำไปสู่การใช้ใบอนุญาตประกอบกิจการประปาของกรมทรัพยากรน้ำเป็นเครื่องมือเพื่อกีดกัน การแข่งขันอย่างเป็นธรรมระหว่างบริษัทเอกชนผู้ผลิตน้ำประปาขายให้แก่ กปภ. ด้วย การให้สัมปทาน ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในกรณีนี้จึงน่าจะเกินเจตนารมณ์อันแท้จริง ของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖

โดยที่การให้สัมปทานกิจการประปาของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ ถือเป็นเรื่องสำคัญที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดทำบริการ สาธารณูปโภคของ กปภ. ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาคฯ กปภ. จึงขอหารือว่า กรณีของเอกชนที่ผลิตน้ำประปาเพื่อขายให้แก่ กปภ. ตามสัญญาซื้อขายน้ำประปาจะต้องได้รับ อนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรี ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ หรือไม่ และขอความอนุเคราะห์ทบทวนความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามเรื่องเสร็จที่ ๗๐๓/๒๕๔๐ และเรื่องเสร็จที่ ๔๓๘/๒๕๔๐ ที่กรมทรัพยากรน้ำใช้ในการพิจารณาให้สัมปทานแก่เอกชนที่ผลิต น้ำประปาขายให้แก่ กปภ.

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือของ กปภ. โดยมีผู้แทน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (กรมทรัพยากรน้ำ) ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น) และผู้แทน กปภ. เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ที่ผ่านมา กรมทรัพยากรน้ำได้ดำเนินคดีกับเอกชนที่ผลิตน้ำประปาเพื่อขายให้แก่ กปภ. โดยที่ไม่ได้รับอนุญาต ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ และศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาถึงที่สุดวินิจฉัยในแนวทาง เดียวกันว่า^๑ กรณีที่เอกชนจำหน่ายน้ำประปาให้แก่ กปภ. เพื่อจ่ายต่อไปยังพื้นที่ต่าง ๆ เป็นการ ประกอบกิจการประปา อันเป็นกิจการสาธารณูปโภค เมื่อเอกชนดำเนินการโดยไม่ได้รับอนุญาต ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ จึงมีความผิดฐานประกอบกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค (การประปา) โดยไม่ได้รับอนุญาตตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ ข้อ ๓ ข้อ ๔ และข้อ ๑๖

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) พิจารณาแล้ว เห็นว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมการประกอบกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภคเนื่องจาก เป็นกิจการที่กระทบต่อความปลอดภัยและความผาสุกของประชาชน เพื่อให้การประกอบกิจการ ที่จะมีผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้างอยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของภาครัฐ โดยกิจการประปา เป็นกิจการที่จะต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรีตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ เว้นแต่มีกฎหมายเฉพาะก็ให้เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการนั้น ตามที่กำหนดในข้อ ๓^๒ (๕)

^๑คำพิพากษาศาลแขวงภูเก็ต คดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๖๖/๒๕๖๔ และคดีหมายเลขแดงที่ ๑๑๖๗/๒๕๖๔

^๒ข้อ ๓ กิจการดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค

- (๑) การรถไฟ
- (๒) การรถราง
- (๓) การชุดคลอง
- (๔) การเดินอากาศ
- (๕) การประปา

ข้อ ๔^๓ และข้อ ๖^๔ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ โดยในการพิจารณาอนุญาตหรือให้สัมปทานการประกอบกิจการประปา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนก็ได้^๕ ซึ่งกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ออกประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปา เพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์การดำเนินการรองรับในเรื่องดังกล่าว โดยกำหนดให้ “การประกอบกิจการประปา” หมายถึง การประกอบกิจการเกี่ยวกับการจัดหา น้ำดิบ การผลิต การจัดส่ง และการจัดจำหน่ายน้ำประปา โดยบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลไปยังผู้รับบริการ และมีค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น และ “ผู้รับบริการ” หมายความว่า บุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือนิติบุคคลที่ได้รับบริการจากผู้รับสัมปทาน ดังนั้น การประกอบกิจการประปาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดหา ผลิต จัดส่ง หรือจัดจำหน่ายไปยังผู้รับบริการ จึงต้องดำเนินการตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ และประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาเพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนฯ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการนั้นกำหนด ซึ่งในประเด็นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย ครั้งที่ ๑) ได้เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๗๐๓/๒๕๔๐^๖ สรุปได้ว่า การผลิตน้ำของเอกชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งน้ำสะอาดที่มีคุณภาพเทียบเท่าน้ำประปาสำหรับการบริโภคใช้สอยของประชาชน โดยจัดส่งเข้าสู่ระบบการจำหน่ายของ กปภ. เพื่อจำหน่ายให้แก่ประชาชนต่อไป แม้ว่าเอกชนจะได้เป็นผู้จำหน่ายให้แก่ประชาชนโดยตรงก็ตาม แต่เมื่อวัตถุประสงค์ในการผลิตน้ำนั้นเป็นการผลิตเพื่อให้ประชาชนได้อุปโภคบริโภค มิใช่เพื่อการอื่น จึงอยู่ในความหมายของคำว่า “การประปา” และจัดเป็นกิจการการประปาตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ การผลิต

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

- (๖) การชลประทาน
- (๗) การไฟฟ้า
- (๘) การผลิตเพื่อจำหน่ายหรือจำหน่ายก๊าซโดยระบบเส้นท่อไปยังอาคารต่าง ๆ
- (๙) บรรดากิจการอื่นอันกระทบกระทั่งถึงความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนตามที่ระบุ

ไว้ในพระราชกฤษฎีกา

การตราพระราชกฤษฎีกาตาม (๙) ให้กำหนดกระทรวงผู้มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับกิจการนั้นด้วย

“ข้อ ๔ ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค เว้นแต่จะได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรี

“ข้อ ๖ ในกรณีที่มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยกิจการตามที่ระบุไว้ในข้อ ๓ หรือข้อ ๕ การประกอบกิจการดังกล่าว ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยกิจการนั้น

“ข้อ ๗ ในการอนุญาตหรือให้สัมปทานตามข้อ ๔ และข้อ ๕ รัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ตามที่เห็นว่าจำเป็น เพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนไว้ด้วยก็ได้

เงื่อนไขที่กำหนดตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะแก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมก็ได้ แต่ต้องกำหนดระยะเวลาการใช้บังคับเงื่อนไขที่แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมตามที่รัฐมนตรีเห็นสมควร

^๖บันทึก เรื่อง โครงการร่วมทุนของการประปาส่วนภูมิภาค ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนมาก ที่ นร ๐๖๐๑/๘๓๘ ลงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๐ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

น้ำประปาของเอกชน ไม่ว่าจะเป็นกรณี กปภ. ร่วมลงทุนกับเอกชนหรือไม่ ก็อยู่ในข่ายต้องขอสัมปทานประกอบกิจการประปา

เมื่อกรณีตามข้อหาเรื่องนี้เป็นการผลิตน้ำประปาของเอกชนจำหน่ายให้แก่ กปภ. โดยมีวัตถุประสงค์ในการอุปโภคบริโภคของประชาชน และมีค่าตอบแทนเป็นเงินหรือผลประโยชน์อย่างอื่น การดำเนินการดังกล่าวจึงอยู่ในความหมายของคำว่า “การประปา” ซึ่งเป็นกิจการค้าขายอันเป็นสาธารณูปโภค ตามข้อ ๓ (๕)^๗ ที่ต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรีตามข้อ ๔^๘ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ และต้องดำเนินการตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง หลักเกณฑ์การดำเนินการเกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปา เพื่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนฯ เพื่อให้รัฐมนตรีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสามารถควบคุมการประกอบกิจการอันมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือผาสุกของประชาชนตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ และเมื่อการผลิตน้ำประปาดังกล่าวมิใช่การดำเนินการของ กปภ. เอง ตามพระราชบัญญัติการประปาสวนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒ กรณีจึงไม่เข้าข่ายยกเว้นตามข้อ ๖^๙ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๕๘๖ ที่ไม่ต้องได้รับอนุญาตหรือได้รับสัมปทานจากรัฐมนตรีในการประกอบกิจการ และข้อเท็จจริงตามข้อหาเรื่องนี้เป็นเช่นเดียวกับข้อเท็จจริงตามเรื่องเสร็จที่ ๗๐๓/๒๕๔๐^{๑๐} ที่คณะกรรมการการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้วินิจฉัยไว้ ซึ่งคณะกรรมการการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) เห็นด้วยกับความเห็นดังกล่าว

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

^๗โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

^๘โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น